

Pijnlijke arm

Piet van Velden, 27 jaar en bankemployé, heeft sedert zes dagen een langzaam groter wordende zwelling ter hoogte van de punt van de linker elleboog. Er is geen trauma in de anamnese. De huisarts vindt bij onderzoek een fluctuerende zwelling met een diameter van circa 4 cm. De huid boven de zwelling voelt iets warmer aan. Er is geen huidlaesie zichtbaar en Piet heeft geen koorts. De huisarts stelt de diagnose bursitis olecrani en besluit de bursa te punteren.

- 1 Deze behandeling heeft in dit geval de voorkeur boven een afwachtend beleid.
- Het punctaat heeft een sero-sanguinolent aspect.
- 2 In dit geval is een infectieuze bursitis waarschijnlijker dan een idiopatische (niet-infectieuze) bursitis.
- 3 Indien een infectieuze bursitis met een antibioticum behandeld wordt, is het antibioticum van voorkeur doxycycline.

Mevrouw Huysman, 49 jaar, klaagt sedert 4 weken over nekpijn, uitstralend naar de strekzijde van de linker boven- en onderarm. De pijn wordt erger wanneer zij een hoofdbeweging naar achteren of naar rechts maakt. Ook heeft zij tintelingen in de wijs- en middelvinger van de linker hand. Bij onderzoek vindt de huisarts verminderde kracht van de m. triceps brachii links en een verlaagde triceps-reflex links.

- Deze bevindingen passen bij:
- 4 Cervicale hernia.
 - 5 Vertebrobasilaire insufficiëntie.

Geneesmiddeleninteractie/ bijwerkingen

Klaas Jansen, 14 jaar oud, is bekend met epilepsie. Hij wordt hiervoor behandeld met fenytoïne. Bij een aanval krijgt hij een rectiole diazepam 10 mg. Hij wordt momenteel thuis verpleegd in verband met een door de huisarts gediagnostiseerde virale hepatitis. De huisarts overweegt of er iets veranderd moet worden aan zijn medicatie. Zij komt tot de volgende conclusie:

- 6 De fenytoïne mag in de door hem gebruikte dosering worden voortgezet.

Mevrouw Slootvoort, 56 jaar, komt op het spreekuur van de huisarts voor een herhalingsrecept voor diclofenac (Voltaren) dat ze krijgt voor artrose van haar polsen en de knieën. Tijdens het consult vertelt ze dat ze zo slecht slaapt. Het is al zo dat ze de helft van de nachten geen oog dicht doet. Het slaapmiddel temaze-

pam (Normison) dat ze 7 maanden geleden van de huisarts kreeg, hielp aanvankelijk wel, maar nu niet meer. Na verdere anamnese geeft de huisarts een aantal adviezen ter bevordering van haar nachtrust.

- 7 In dit kader is het aan te bevelen de diclofenac te vervangen door een andere pijnstillert (bijvoorbeeld paracetamol).
- De huisarts adviseert mevrouw Slootvoort te stoppen met de slaapmedicatie. In overleg wordt besloten de temazepam te vervangen door een ander benzodiazepine, dat vervolgens langzaam wordt uitgesloten.
- 8 Volgens de NHG-Standaard Slapeloosheid en Slaapmiddelen verdient in dit geval vervanging door een langer werkend middel de voorkeur boven vervanging door een korter werkend slaapmiddel.

Tijdens het telefonisch spreekuur belt de heer Van Lieshout, 34 jaar. Twee maanden geleden heeft hij gehoord dat hij seropositief is voor hiv. Vanuit het aids-centrum waar hij begeleid wordt heeft hij zidovudine (Retrovir) gekregen. Hij heeft nu hoofdpijn, en vraagt zich af of hij er goed aan doet om naast de zidovudine paracetamol voor de hoofdpijn te nemen. De huisarts zegt dat, gezien de te verwachten interactie, hij beter acetyl-salicylzuur kan nemen dan paracetamol.

- 9 Dit is correcte informatie.

Olaf Vermeulen, 6 jaar, bekend met Cara (voornamelijk astma), heeft de waterpokken. De moeder komt voor instructies bij de huisarts en vraagt ook, of ze hem Sinaspril (acetyl-salicylzuur) mag geven als hij koorts krijgt. Ze heeft die in huis.

- 10 Zowel de voorgeschiedenis (Cara) als het huidige ziektebeeld (waterpokken) vormen een reden voor het afraden van acetyl-salicylzuur.

Huidaandoeningen

Mevrouw Loman, 62 jaar, heeft vanmorgen blaasjes ontdekt op haar rechterzij, die nogal jeuken. Zij had al enige dagen pijn in de buurt van haar rechterschouderblad voordat de blaasjes te zien waren. De huisarts stelt de diagnose herpes zoster (gordelroos).

- 11 De pijn voorafgaand aan de huiduitslag vergroot de kans op het ontstaan van postherpetische neuralgie bij mevrouw Loman.

Hielke, 8 jaar, komt met zijn vader op het spreekuur. Sinds een week heeft hij een jeuken- de 'uitslag', vooral in de knieholten en elle-

boogsplooiën gelokaliseerd. Bij onderzoek ziet de huisarts een rode schilferende huid waar vocht uitkomt. Na onderzoek stelt de huisarts de diagnose constitutioneel eczeem. De vader vraagt of wasmiddelen deze kwaal kunnen veroorzaken. Ze hebben thuis sinds kort een nieuw wasmiddel gebruikt. De huisarts vertelt dat contact met bepaalde stoffen zoals wasmiddelen de oorzaak van dit eczeem kunnen zijn.

- 12 Deze bewering is correct.

Mevrouw Wilkens, 36 jaar, komt op het spreekuur bij de huisarts. Zij heeft al enige maanden een rode, iets schilferende, niet jeuken- de plek op de dorsale zijde van haar rechter arm, vlak bij haar elleboog. Na een val op haar linker knie (een week geleden) ontstond ter plaatse eenzelfde huiduitslag als op haar rechterarm.

- 13 Deze laatste bevinding ondersteunt de hypothese psoriasis.

Ervan uitgaande dat er hier sprake is van psoriasis, besluit de huisarts mevrouw Wilkens medicamenteus te behandelen.

- 14 In dit geval is behandeling met een corticosteroid bevattende zalf of creme gecontraïndiceerd.

Keelaandoeningen

Sjaak de Rooy, 6 jaar, komt samen met zijn vader naar de weekend-arts in verband met hevige keelpijn en koorts (39°C) sinds 1 dag. De dag tevoren was hij alleen wat neusverkoud- den met hoesten. Bij onderzoek ziet de huisarts forse rode tonsillen zonder beslag, opgezette drukpijnlijke lymfeklieren in de hals. Sjaak heeft een droge hoest. Bij onderzoek vindt de huisarts geen afwijkingen. De huisarts twijfelt tussen een virale of bacteriële oorzaak van de keelpijn. In het verhaal van Sjaak pleit/pleiten de volgende symptomen voor een bacteriële oorzaak van de keelpijn:

- 15 De hoogte van de temperatuur.
- 16 Het hoesten.
- 17 De forse rode tonsillen.

Roel de Kok, 7 jaar, heeft het afgelopen jaar twee maal een infectie van de keel, verdacht voor een streptokokkeninfectie, doorgemaakt. Deze reageerde steeds goed op antibiotische therapie. De huisarts stelt de diagnose bacteriële tonsillitis en schrijft een antibioticum voor.

- 18 In dit geval heeft een breedspectrum antibioticum, zoals amoxicilline, de voorkeur boven een smalspectrum antibioticum, zoals fenoxymethylpenicilline.

De moeder van Roel merkt op dat het nu al de

derde keer is in één jaar tijd dat Roel ontstoken keelamandelen heeft en vraagt zich af of de keelamandelen er onderhand niet uitmoeten. De huisarts zegt dat hiertoe nog niet voldoende aanleiding is.

19 Deze bewering is correct.

Literatuur

Vragen 1-3

Vliet Vlieland ThPM, Streefkerk JG. Kleine kwalen in de huisartsgeneeskunde; theorie en praktijk bij bursitis olecrani. Ned Tijdschr Geneesk 1991; 135: 837-9.

Vragen 4-5

Van Gijn J. De te weinig bekende discus-prolaps in de nek. Ned Tijdschr Geneesk 1989; 133: 1529-31.

Vraag 6

Siersema PD, Wilson JHP. Leverziekten en verwerking van geneesmiddelen. Geneesmiddelenbulletin 1989; 6: 26-31.

Vragen 7-8

Knuistingh Neven A, De Graaff WJ, Lucassen PLBJ, et al. NHG-Standaard Slapeloosheid en Slaapmiddelen. Huisarts Wet 1992; 35: 212-9.

Centrale Medisch Pharmaceutische Commissie van de Ziekenfondsraad. Farmacotherapeutisch Kompas 1992. Amstelveen: Ziekenfondsraad 1992: 17.

Vraag 9

Farmacotherapeutisch Kompas: 674.

Vraag 10

Farmacotherapeutisch Kompas: 783.

Vraag 11

Van Everdingen JJE, Sillevs Smitt JH. Dermatovenerologie voor de 1e lijn. Alphen aan den Rijn/Brussel: Samsom Stafleu 1989: 218 evv.

Bergink GJ, Gill K. Kleine kwalen in de huisartsgeneeskunde. Herpes Zoster. Ned Tijdschr Geneesk 1988; 132: 1235-7.

Vraag 12

Dermatovenerologie voor de 1e lijn: 72-4.

Vragen 13-14

Dermatovenerologie voor de 1e lijn: 225.

Vragen 15-17

Balder FA, Dagnelie CF, De Jong LJ, Kootte H. NHG-Standaard Acute Keelpijn. Huisarts Wet 1990; 33: 323-6.

Vraag 18

NHG-Standaard Acute Keelpijn.

Vraag 19

De Melker RA. Infecties van de bovenste luchtwegen. Utrecht: Bunge 1990: 36.

Antwoorden

1 onjuist; 2 onjuist; 3 onjuist; 4 juist; 5 onjuist; 6 juist; 7 juist; 8 juist; 9 juist; 10 juist; 11 juist; 12 onjuist; 13 juist; 14 onjuist; 15 juist; 16 onjuist; 17 onjuist; 18 onjuist; 19 juist.